

Gestandaardiseerd onderzoek naar trekvogels

Koos van Ee,
Henk van der Jeugd

*E*ind maart 2019 werd het jaarverslag van de activiteiten van VRS AW-Duinen openbaar gemaakt. In dit jaarverslag werd het concept Onderzoeks- en activiteitenplan 2019-2025 gepresenteerd. Het was de eerste keer dat de VRS AW-Duinen een dergelijk plan op papier zette, naar aanleiding van een groeiende behoefte binnen dit VRS naar een herbezinning van de werkwijze. Er werd met name behoefte gevoeld aan “een vergroting van de wetenschappelijke waarde van de vangsten door meer aandacht aan standaardisatie van het vangen”. Vogeltrekstation juicht dit initiatief van harte toe, en hoopt dat de aanpak navolging gaat vinden bij andere vogelringstations. De belangrijkste ideeën uit het concept-plan zetten we hier ter inspiratie uiteen.

Inleiding

De Stichting Vogelringstation AW-Duinen (VRS AW-Duinen) heeft als doel het opzetten en uitvoeren van onderzoek door middel van het ringen van vogels in de Amsterdamse Waterleidingduinen (AW-Duinen). Dit onderzoek wordt verricht om inzicht te verkrijgen in het belang van de AW-Duinen voor onze vogels. Daarnaast worden de vangstgegevens toegevoegd aan de landelijke database van het Vogeltrekstation en dragen daarmee bij aan de landelijke doelstellingen van het ringonderzoek van het Vogeltrekstation. Sinds 1965 wordt er in de AW-Duinen door een club van vrijwilligers vogels gevangen en geringd. Dit onderzoek werd in de eerste opzet verricht, om inzicht te verkrijgen in de vogeltrek en de functie die de AW-Duinen daarin vervult. Aanvankelijk met slagnetten en lokvogels en al snel ook met behulp van mistnetten. Waarbij ontdekt werd dat het gebruik van lokgeluiden resulteerde in grotere vangsten. Vanaf 1991 wordt meegedaan met het CES (Constant Effort Site) project en kwam de focus ook te liggen op het belang van het gebied voor onze broedvogels.

Behoeftte aan herbezinning

Bij de viering van ons 50 jarig bestaan, in 2015, ontstond de behoefte aan een herbezinning van onze werkwijze, met name de vergroting van de wetenschappelijke waarde van de vangsten door meer aandacht voor standaardisatie van het vangen. De vragen die daarna in onze onderlinge discussies bleven hangen zijn:

- Kunnen we komen tot een consequent gebruikt geluidsprotocol op de vinkenbaan?
- Kan er, naast de CES-broedvogels, ook meer gestandaardiseerd onderzoek worden gedaan aan trekvogels (voorjaar en najaar) en overwinteraars?

Dit is de eerste keer dat de VRS-AW-Duinen een onderzoeksplan expliciet op papier zet, en daarbij een eerste vervolgstap wil zetten voor een verdere standaardisatie. Daarbij is in eerste opzet gekozen om naast de CES-broedvogels, ook een opzet te maken voor een CES-wintervogels, en tevens te komen tot een gestandaardiseerd geluidsprotocol. In dit plan geven we weer, hoe we dit in de periode 2019-2025 willen realiseren en met welke inspanningsactiviteiten we dit willen uitvoeren. Samenvattend komen we tot de volgende onderzoeksdoelstellingen voor de periode 2019-2025:

- Vogels vangen, ringen en het nemen van de standaard (cf CES-protocol) biometrische waarden,
- Voortzetting van onze deelname aan het CES-project.

- Opleiden van nieuwe ringers met als doel een grotere diversiteit (leeftijd, geslacht) en een grotere dekking van de vangbare dagen
- Bijdragen aan de voorlichting van het publiek door het verzorgen van excursies op de vinkenbaan
- Het realiseren van een gestandaardiseerd geluidsprotocol.
- Op onze CES- locatie (buiten de broedperiode) geen lokgeluid gebruiken en de vangsten herkenbaar per net in de database invoeren.
- Het starten van een winter-CES: Wat is het belang van de AWD voor onze wintervogels? En hoe is de conditie van deze vogels gedurende hun verblijf in de AWD?

Conceptplan wintervogels

Doel is een meetreeks te verkrijgen van overwinterende vogels, door in de winter en voorjaarsperiode regelmatig te vangen met een vaste netopstelling. Dit onderzoek wordt op onze vaste CES-locatie uitgevoerd, en noemen we 'Winter-CES'. Het protocol zal er globaal als volgt uitzien:

- Werken volgens CES protocol
- Van 1 december - 1 april 3 x per maand een vangdag
- Vangdag van 5 uur, i.p.v. 6 uur (langere vangdagen zijn voor ons niet haalbaar)
- Totaal 12 vangdagen
- Geen lokgeluid gebruiken
- Deze vangsten volgens het CES-protocol in de database verwerken
- Jaarlijks in ons jaarverslag een rapportage van: vangsten, % terugvangsten, en conditie/gewicht per soort. Op basis van eerste resultaten een klein stukje als discussie in OHV.

Hoe verder?

De komende tijd zal het concept-plan verder worden uitgewerkt, waarbij onder andere het opstellen van een geluidsprotocol en het verder uitwerken van het protocol voor wintervogels, alsmede het opstellen van een protocol voor trekvogels en een publicatieplan, aandacht zullen krijgen.

Koos van Ee,

Henk van der Jeugd